

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
Львів, РИНОН Ч. 18. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-45
Телефон Адміністрації 228-41
Телефон Друкарні 228-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Кошто: П. К. О. Львів 504.000.
" Банку Чехосл. Лекос.
Прага „Діло“.
Рукописів не повертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартально 15.00
піврічно 30.00
річно 60.00
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕ.
ХОСЛОВАЧИНІ 30 НОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ 6-КИ „ДІЛО“ В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУГУ.

Чесько-словацько-закарпатська федеративна держава.

Вчора, в неділю 9. жовтня ц. р., після довгих переговорів діючі на Закарпатті політичні партії створили перший уряд Закарпатської України. Як це подаємо на іншому місці, склад цього компромісового українсько-москвофільського уряду такий: прем'єр міністрів та міністр освіти: посол Бродій, міністр внутрішніх справ: сенатор Бачинський, міністр господарки: посол Фенцик, міністр здоров'я та суспільної опіки: о. Волошин, міністр комунікацій: посол Ревай та міністр судівництва: Пішак.

З іменуванням уряду Закарпатської України Прага просто у дванадцятій годині своєї історії здійснила те своє міжнародне зобов'язання, яке повинна була виконати щонайменше через 18-ти роками і коли вона булаб його тоді реалізувала з власної волі, не булоб дійшло до трагедії, що її сім'я тепер переживає, та тієї шкоди, що нависла над маляр над українським народом Закарпаття.

Щодо членів уряду Закарпатської України, то міністри о. Волошин та Ю. Ревай — давні й випробовані українські діячі — не потребують національної легітимзації. Політичне обличчя інших членів кабінету виявиться в їхніх правно-політичних актах. Участь Фенцика, про якого згадує з одним консулятом в Ужгороді його свого часу голосно, в закарпатському уряді — хвиля, коли до брам Закарпаття бе хвиля малярського ревізіонізму, мусить критично насторожити кожного українця, бо навіть кожному москвофілу, що дорожить долею цієї землі. Не хочемо засмакувати подій передчасними припущеннями, бо не маємо до цього, крім інформації про особистий склад уряду Закарпатської України ще ніяких ближчих даних, однак факт створення власного уряду на Закарпатті з боку міністра, тепер губернатора для Закарпаття, д-ра Парканія про скорі розписання урядових до автономного союму вказує на те, що ПЕРЕБУДОВА ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ ВІДБУВАЄТЬСЯ В ЦЬОМУ МОМЕНТІ НА ЗАСАДІ ЧЕШКО-СЛОВАЦЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ТРИДІЗМУ. Спільний центральний уряд, спільна координація політики, спільна верхівка військово-політичного командування та спільні загально-державні фінанси, контрольовані у спільнім уряді у формі міністрами автономних держав словацької та закарпатської — ось загальна схема нової державної устрою чехо-словацько-закарпатської Республіки. Такі важні устроєві засади, які участь закарпатської та словацької автономних держав у виборі голови федеративної держави, лежать основи та межі втручання цен-

трального уряду у внутрішні справи Словаччини та Закарпаття, фінансові розграницення, організація нової збройної сили тощо стануть актуальними при вирішуванні конституції триєдиної держави, коли вона устатковується і, головне, коли вона встоїться перед малярським ревізіонізмом, доконавши в його користь тільки деякі справедливі прикордонні територіальні корективи.

Це „коли“ нова середньо-європейська федерація мусить мати пильно на увазі, бо малярський ревізіонізм, найшовши собі підтримку в деяких сусідніх державах, не спиняється у своїй пропагандно-дипломатичній ревіндикаційній акції на етнографічних межах, не оглядається на природні права націй ні на моральну вартість засобів, що ведуть до мети. Зокрема уряд Закарпатської України не може ні хвилини втратити, коли хоче надробити все те, що уряд б. Чехословаччини занедбав: імперіалістичній малярській пропаганді треба протиставити енергійну оборону, тісно зв'язавшись із найширшими масами власного народу і найшовши контакт з тими міжнародними чинниками, для яких народи не є обмінним товаром та які змагають до впорядкування відносин в середній Європі на засадах національної справедливості.

В цьому зв'язку незвичайно важке становище Німеччини, як вирішального тепер чинника в середній Європі. ПАТ в телеграмі з Відня дementує чутки, немовби Німеччина протривалась прилученню Закарпатської України до Малярщини. У світлі цього повідомлення якимось дивно виглядає берлінська вістка краківського „I. K. Ц.“ з 11. жовтня про те, що орган Герінга „Националь Цайтунг“ висловила негативно на тсму спільного польсько-малярського кордону. Знову ж „Фелькішер Беобахтер“ з 8. жовтня у статті „Вільна Словаччина“ висловлює м. і. такі погляди: „Рішення словацького народу взяти свою долю у власні руки, затримуючи при цьому державно-правний зв'язок з Чехією, шануватиме кожний нарід, для якого засада національного самовизначення не є пустою фразою... ОСНОВНА ЗАСАДА НОВОГО ЛАДУ НА ТЕРИТОРІЇ ДОТЕПЕР. ДЕРЖАВИ БЕНЕША МУСИТЬ БУТИ, ЩОБ КОЖНИЙ НАРІД ОТРИМАВ У СВОЄ ПОСІДАННЯ Свій-власний ЖИТТЄВИЙ ПРОСТІР. Булоб трагедією, якби тепер — з імперіалістичних оглядів або з раніш державно-політичної переваги — повторилися старі помилки, що за наших часів довели до упадку два державні твори:

державу Габсбургів і чех. державу національно-стей. ЧИМ ПЕВНІШЕ НОВІ КОРДОНИ БУДУТЬ ТРИМАТИСЯ ЕТНОГРАФІЧНИХ МЕЖ І ЧИМ МЕНШЕ БУДУТЬ ЗМІШАНІ ЧУЖІ СОБІ НАЦІОНАЛЬНОСТІ, ТИМ ПЕВНІШЕ ЗАГОСТИТЬ СПОКІЙ ТА МИР У ЦІЙ ЧАСТИНІ ЄВРОПИ, ЩО НАСЛІДКОМ ВЕРСАЙСЬКОЇ ПЛУТАНИНИ МАЛОЩО НЕ СТАЛА ДРУГОЮ МАКЕДОНІЄЮ. САМА НІМЕЧЧИНА, ОБМЕЖУЮЧИ СВОЇ ПРЕТЕНСІЇ ДО КОРИННО-НІМЕЦЬКОЇ СУДЕТСЬКОЇ ОБЛАСТИ, ДАЛА ДОКАЗ, ЩО ВОНА ВВАЖАЄ ТІЛЬКИ ТАКІ РОЗВ'ЯЗКИ ТРИВКИМИ, ЯКІ ПОКРИВАЮТЬСЯ З ПРАВОМ НА НАЦІОНАЛЬНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ.“

Конфронтуючи віденське повідомлення ПАТ-а з заявою головного органу націонал-соціалізму, виходить, що Німеччина має сумніви щодо доцільності та морального права Малярщини до її ревіндикацій, але якогось безсумнівно ясного становища дотично Закарпаття ще не заняла. Новий уряд Закарпатської України має ще нагоду та важке завдання оборонити рідну землю перед полинялими і перестарілими зазіханнями чужинців, що опирають свої претенсії на праві колишнього завойовника. На плечі провідників українського Закарпаття історія поклала величезне завдання і ми широко бажаємо, щоб вони його з честю і з успіхом зуміли виконати.

ХОЧ НЕ СТАВИМОСЯ З ЗАХОПЛЕННЯМ ДО ПЕРСОНАЛЬНОГО СКЛАДУ ПЕРШОГО АВТОНОМНОГО УРЯДУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ, ХОЧ ТАКОГО, НОВОСПЕЧЕНОГО МІНІСТРА ФЕНЦИКА БУДЕМО РІШУЧЕ ПОБОРЮВАТИ, ПРОТЕ БАЧИМО В ЦЬОМУ УРЯДІ ПОЗИТИВНИЙ ВІЯВ ВОЛІ БОРОНИТИ ЗАКАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ ПЕРЕД ЧУЖИМИ ЗАЗІХАННЯМИ І ТОМУ ВИТАЄМО ЙОГО ПОВСТАННЯ. ЗРЕШТОЮ НАШЕ СТАНОВИЩЕ БУДЕ ЗАЛЕЖНЕ ВІД СТАНОВИЩА МІСЦЕВОГО ЗАКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-УКРАЇНСЬКОГО ПРОВІДУ. Покищо він рішився на компромісову розв'язку, в обличчя малярської небезпеки, злагіднюючи боротьбу з москвофільською течією. ВІРЮЧИ В ОСТАТОЧНУ ПЕРЕМОГУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТИХІЇ НА ЗАКАРПАТТІ — ВВАЖАЄМО ТЕПЕРІШНІЙ КОМПРОМІС, НАКІНЕННИЙ ЗОВНІШНІМИ ОБСТАВИНАМИ, ЗА РІЧ ПРАВИЛЬНУ, ПО СУТІ ТА В ІСТОРИЧНОМУ АСПЕКТІ ДРУГОРЯДНУ. Сьогодні найважливіше — зберегти українське Закарпаття за його уродженцями!

ШО - Ж ДАЛІ?

(Від власного кореспондента).

Женева, 4. жовтня 1938.

На початку сесії Асамблеї, про закінчення якої преса повідомила дрібним друком, більш з обов'язку чи випадковості, ніж з якихсь інших причин, мав я нагоду говорити з одним визначним знавцем британських відносин, а до того приятелем України, про безпеку війни, що зазначувалась вже тоді виразно на європейському овиді. Його погляди були, коли не песимістичні, то у всякому разі досить скептичні. Коли пошастить вирішити судетський конфлікт на задоволення Німеччини, казав він, то опозиція в Англії скріпиться в такій мірі, що Чемберленові доведеться уступити, а поворот Ідена піднесе знову ангаді москвичів в Європі, себто збільшить знову небезпеку війни. Я гадав про це пророчество його співрозмовця переглядаючи промови Даф-Купера, Етлі та Ідена, що протестують проти пакту чотирьох і твердять, що саме співробітництво західних великодержав з СРСР причиною до здержання миру в Європі. Але англійська опозиція і сучасний уряд Великобританії знають, що коли у найближчому часі прийшло до нових виборів, то останні успіхи заграничної політики Чемберлена безперечно далиб його партії поважну більшість. Тому й виборів цих так скоро мабуть не буде. Але франко-московський союз все-ж істнує, і з його впливом Чемберлен мусить рахуватися; тому й Празі дається велика позичка не домагаючись від неї зрівняння союзу з Москвою. Чи згодяться Німеччина та Італія гарантувати без цього нові межі ЧСР, будемо незабаром бачити.

Одною з найповажніших причин небезпеки війни в Європі є те, що англо-саксонські держави просто органічно не в стані зрозуміти суті національно-політичного самовизначення, за яке йде боротьба в східній частині Європи. Суб'єктом права для них є одиниця, юридична особа, держава, але не нація. Міродайними є мир чи війна; чи мир здержано здійсненням права мільйонів членів якоїсь нації на самовизначення, чи тимчасовим запереченням цього права, це річ для них другорядна. В пресі проминуло непомітно повідомлення Тасу про те, що напередодні мінхенської конференції Рузвельт завернувся до московського уряду, запрошуючи його інтервенувати в інтересах здержання миру в Європі. Поінформований у справах східної Європи, краще очевидно ніж Рузвельт, Кремль дав загальну відповідь, що уряд СРСР готовий взяти участь в інтернаціональній конференції, себто готовий ударити порозуміння чотирьох великодержав Європи. Заходи Рузвельта в Москві моглиб видаватися просто комічними, якби московська дипломатія не зловживала навістію цього роду в такій загальної небезпечній спосіб в цілях московського імперіалізму в Європі.

Другою ілюстрацією цього роду може служити конференція, а виставно численні збори, так званого Оксфордського Товариства, що скінчилися в інтервалі кілька днів перед мінхенською конференцією під гаслом „морального новоозброєння“. Більшість їх учасників прибули до Женеви святкувати свої „успіхи“. Були бенкети, прийняття та коштовні додатки на чотири сторінки, присвячені чинам оксфордців, у місцевій пресі доказували яскраво, що багато старих панів Англії зуживають щедро свої посаги на моральне „ригування“ щепасливого нашого суходолу. Світлина на одній з їх публікацій, що представляє чеха, німця і комуніста, які об'єдналися, поруч з іншими подібними світлинами, резолюціями і статтями доказують, що оксфордці зголосять і свій патент на поборення небезпеки європейської війни. Біла лише, що московські агенти мають змогу використовувати й це товариство з його значними засобами, як і різні інші аргументи для миру і воли для близької славни Кремля.

Але й у Франції, і навіть у Швайцарії з її чотирма різними народонами нема ще належного зрозуміння національних рухів в осередній та східній Європі. Не минули ще тут радощі з того приводу, що нинішній катастрофа війни, не виконано не рішених мінхенської конференції в ЧСР, а блискі душі прислагуються вже до чуття, що їх поширюють московські агенти і питають, чи не приходить тепер черга на німцях Швайцарії. Дня 1 жовтня відбувся в Женеві збори тутешньої державно-німецької колонії, що нараховує кількості осіб, а вночі традиційного свята полки за життя. На цьому промовляв професор Вайган, що прибув спеціально для

цього в Мінхену, де він був у часі конференції. Політичні життя цього року принесли Німеччині майже десять мільйонів нових громадян і про це говорив головню промовцю, між іншим і про побоювання деяких подохливих швайцарців, на його думку наскрізь невинуватих. Він говорив, розуміється, те саме, що говориться і пишеться в самій Німеччині, а саме, що німці ні трохи не хочуть мати тих, що не хочуть бути разом з ними, що швайцарські німці не були ніколи в німецьких державних межах, що вони шасали у своїх країні зі своїми власними звичаями і законами, які для них найбільш відповідні і т. д. Але в Швайцарії довго працювали і працюють далі московські агенти, які твердять щось цілком протилежне; дотого-ж Швайцарія знаходиться між великодержавами, яких світогляд основно ріжниться, і саме тут дуже добре видно, які великі перешкоди стоять ще на шляху до здійснення справжнього пакту чотирьох великодержав.

Це повинні мати на увазі і ті українці, які може гадають, що справу самовизначення Закарпатської України забезпечила сама сприятлива політична кон'юнктура в Європі. Як довго вона триватиме, і чи не прийде по ній рецидива московських впливів, ніхто певно знати не може. Отже треба поспішати використати сучасну ситуацію. Зацікавлення справою Закарпатської

ВАЖЛИВІ ІНТЕРЕСИ України на війні, кистях, суціль, і шовки дешево і добре купити у фірмі **РОЖА БОТВИН** в новоствореному магазині в Києві ул. Ботвинів.

Справа дуже важлива, нею займається преса не лише в Берліні і Парижі, а й у Парижі. Один тутешній журналіст, що займався досі майже виключно суспільно-інтернаціональними справами, звернувся несподівано до мене, прохуючи постачити йому останню брошуру для якоїсь брошури в англійській мові. Чи буде Європа цікавитися і далі українською справою, буде в значній мірі залежати від того, чи українці спроможуться стягнути її в своїх руках. Найбільш потрібне в даному моменті те, щоб міродайні чинники Європи не мали найменшого сумніву щодо дійсних, нехвалених домагаєнь Закарпатської України та їх життєвої рішучості її населення боронити своє право на самовизначення. Не менш потрібне й те, щоб було загально відоме, що здійснення цього права для українських земель, має велике значіння для боротьби Європи проти московського імперіалізму. В Женеві та в значній мірі і в швейцарській Європі по першій захоплені з приводу здержання миру вирізняє питання: Шов чи не

М. Демко.

Під проводом Даладіє.

Даладіє — муж довіря національній Франції. — Французьке міщанство у проводі. — Французький амбасадор у Римі. — Французька преса про українські справи.

Париж, 5. жовтня 1938 р.

Дивна доля сьогоднішнього французького прем'єра! Перегляньмо статті Мораса після 6. лютого 1934 р. „Даладіє вбивник“, „Даладіє кровопивець“. — Прочитаймо сьогоднішні статті Мораса — ми даємо навмисно, як приклад це найкраще перо націоналістичної Франції — „Даладіє миротворець“, „Даладіє муж завітної душі“ — пільот, як зве його міщанський щоденник „Л'Есперанс“, щоб не вжити слова „фірер“, „Даладіє спас мир“ — вигукують інші газети. Соціалісти випакували в честь Даладіє афіші по вулицях міст і сіл Франції, але їм забракло цивільної відваги голосувати за фінансовими повноваженнями для того самого Даладіє, вони спромоглися тільки стриматися від голосування. Чому? Бо комуністи — ті виборчі конкуренти соціал-демократів дістали з Москви наказ голосувати проти уряду.

Є одна і та сама політично-лікарська діагноза для соціал-демократів всіх країн: соціал-демократи вмирають у всіх країнах з причини, яку назвемо суспільною анемією.

Французьке міщанство побите на голову при виборах 1936 р., яке репрезентувало в „людовому фронті“ тоді ослаблена радикальна партія, взяло знову в свої руки долю Франції. Соціалісти вже стримуються від голосування. Комуністи голосують проти.

Людовий фронт вмер. Радикали в імені всіх національних партій кермують державою.

Хто має найкращу піхоту в світі, той має право мати сильну політику на континенті. Як

довго Англія не має піхоти — тобто загальної військової служби, ми французі — каже туніс „людина з вулиці“ — боронимо все велику британську та французьку імперію і це замість же руки на суходолі. Тому приїждяє до Франції оплескує рішення Даладіє вислати військи до Риму — перед Англією — амбасадора, а буде при франкофільському імператорі і „ролеві“, який в останній міжнародній крізі вграв першорядну роль, заступати Франції.

Чемберлен-Даладіє обмінялися листами. Географія наказує Франції та Великій Британії в руку в усіх справах. Диктат виступає започаткований в Мінхені має своїх продовжувачів — в Англії Даф-Купера, Ідена, у Франції серватиста Анрі де Керієса. Все-ж маємо можливість, що цей диктат вивалить свою криву волю у найближчій будучині.

Українська справа не сходять і сторінки французької преси. Великий католицький щоденник „Ле Круа“ присвятив українському мітрополитові Кир Андреєві кілька днів тому (15. IX. ц. р.) передовгу статтю. Нинішній щоденник „Парі Міді“ торкнувся знову справи Закарпатської України. І пише м. ін. ось що: „Новий кабінет гасить вогонь т. зв. кабінет національної концентрації, але теж міністра Підкарпатської Русі“. — У якийсь раз ми писали і кидаємо-кореспондентів на шпигу, ми ще не знаємо імені цього міністра і далі гадаючи щоденник успішні, що стосуються мадярсько-польської границі не буде, хоч рідкі політичні чинники пруть зі всіх сил за розважки.

Д. С.

З польської преси.

„Польський ітерес мусить покласти тут тверде: ні!“

Остання подія, створення уряду Закарпатської України, про що пишемо на іншому місці, викликає вже впадом у польській пресі „Век Нови“ (з 11-го жовтня ц. р.) у статті п. н. „Умовина стабілізації“. — За долю Закарпатської Русі складає знову за те, що сталося на Закарпатті, на Мадяричину.

Ще асна річ, що мадари прогавили найкращий момент, той самий, який польська політика використала з ціллю прецеденту. Коли Польща вислала свій ультиматум Празі і зажадала виключувати свої домагання, на Мадяричній панувала тиша. І щодня коли Празька прийняла наші домагання і тим самим заперила собі відступлення на тому ультиматумі, ми довідалися з будапештської преси, що були причини, для

яких Мадяричина не могла вислати польської політики. Вислано, що вона за слаба на те. Натхата, що і в Польщі один стороній чинник.

Тепер — каже автор статті — Мадяричина може піти на шлях переговорів, але їй дійти тільки до компромісу.

„А тимчасом в обочі мадярських політичних дежних справа великодержавної політичної значіння — справа Закарпатської Русі. Більше ніж Судети Русь і Польща, більше ніж Судети Русь і Польща, воно політично серйозно і східній Європі

Автор міркує, що від долі Закарпатської України залежить, чи в середній і східній Європі дійде до стабілізації миру та так-то

Влов і ередплатникам до відома!

Нашеkonto в ПКО Варшава ч. 143322 закрито. Просимоескладати з цим числомзніщити всівплати переслати т. л. к. м.

Складанками ПКО ч. 504060

або розрахунковими переказами

ч. 19

ших комплікацій і напруг. На його думку термінове позаліцення справи не приведе стабілізації миру:

„На випадок розпаду СРСР і створення української держави, чехи зараз зробили би зворот у своїй національній політиці та перевели б повну українізацію П. Руси. Замість до Москви йшли би до Києва. Східна Галичина знайшлася б тоді у двох вогнях. Карпатські просмики, якими вже досі пересувалися українські терористи з агітаційною бібулою та вибуховим матеріалом, стали б найнепокоїлишою границею.

„Тому, коли сьогодні українці висувають постання самовизначення Руси, коли говорять про незалежність чи хоч би про автономію, хоча ті домагання зі становища українських інтересів льогічні, хоча їх мотивує останній сплеск людності (62 ел. русинів) — польський інтерес мусить тут покласти тверде: ні. Ні, також тоді, коли ті домагання знаходять прихильний відомин і патронат у частині німецької преси“.

На думку автора Закарпатська Україна, як домна німецьких впливів, була би чинником не стабілізації, але експанзії.

„Вона стала би базою українсько-німецької співпраці, що очевидно і передовсім ударила би в Росію, але й у східні землі Річипосполитої. Берестейський договір — це не тільки „бротфріден“. Це теж реалізація великодержавних німецьких планів. Берестейський договір — не забуваймо про те — пересував кордони України на віддалі 100 км. від Варшави. Ідеї, якої реалізацією мав бути той договір, ніколи не похоронили в Берліні“.

Автор кінчить статтю твердженням, що тільки спільна польсько-мадярська границя може бути запорукою стабілізації миру в середній Європі.

Здоровий як риба!
бо щодня це

SUMATI

Suchard

на снідання

По офіційній частині свята присутні представники установ, преси і наші ремісники оглянули будову нового дому, що матиме дві просторі світлиці, в яких питомці зможуть улаштувати всякі концерти й вистави.

З твердою вірою, що ще цієї осені новий будинок стане під дахом, розходилися присутні з того скромного свята.

3 польських справ.

ЛЮДОВЦІ НЕ ПІДУТЬ ДО ВИБОРІВ.

В минулу неділю ради в Варшаві надзвичайний конгрес „Строїтства Людового“ під проводом Брунона Грушки. Вислухавши політичного реферату голови Матія Ратая конгрес ухвалив стриматися від участі у виборах до сейму і сенату. Таким чином надзвичайний конгрес станув на тому самому становищі, яке займав передтим Виконавчий Комітет партії.

Після нарад передсідник Грушка повідомив зібраних, що голова Ратай зголосив до президії свою димісію. У відповідь на те п. Грушка поставив внесок: висловити голові Ратаєві повне довіря. Цей внесок, що підтримує політику голови, конгрес прийняв аклямацією.

Резолюції конгресу, що появилися у пресі, цензура сконфіскувала.

ЛЕ БУДЕ КАНДИДУВАТИ Д-Р БРОНИСЛАВ ВОЙЦЕХОВСЬКИЙ?

Наш „приятель“, д-р Б. Войцеховський, відомий з соймових виступів проти митрополита Шептицького, б. посол зі Стрийщини, хоче дістати тепер один з чотирьох львівських мандатів. Але в останньому часі — як пише польська преса — його кандидатура у Львові дуже захиталася. Внутрішня опозиція висуває аргумент, що д-р Войцеховський повинен кандидуваати в Бориславі, з яким він зв'язаний, і не забирати місця у Львові. Купецькі кола у Львові теж у гострій опозиції до д-ра Войцеховського. Кажуть, що до Варшави виїхала спеціальна делегація, щоб там д-рові Войцеховському підставити ногу. Та все-ж д-р Войцеховський не аспірає справи. Він виголосив виборчий відчит на зібранні вчителів, на якому заявили здібніша демократи. П. Войцеховський кидав громи на людів та соціалістів за їх становище у справі виборів. Зібрані приймали реферат гучними оплесками.

КАНДИДАТИ ГРУПИ „ПОЛІТИКИ“ НА НАШИХ ЗЕМЛЯХ.

В золочівській виборчій окрузі — згідно з чутками — має кандидуваати відомий публіцист з групи „Політики“, Олександр Бохенський. Другий член тієї групи, молодий економіст і публіцист, Студентович, має кандидуваати в новосанчівській окрузі.

ОЗОН і національні меншини.

Польська Телеграфічна Агенція подала такий комунікат:

„У зв'язку з вістками, що їх подали деякі пресові органи про будимо співпрацю „Обозу Зєдночєня Народового“ у виборчій акції з національними меншинами, штаб ОЗН стверджує, що ті інформації зовсім неправдиві. ОЗН розвиває свою діяльність виключно серед польського громадянства. Це неправда, коли твердять, що „Обоз Зєдночєня Народового“ співпрацює чи пак входить у порозуміння з національними меншинами взагалі і жидівською зокрема“.

У зв'язку з цим комунікатом Цат-Мацкевич у виденському „Слові“ (ч. 277 з 8-го жовтня п. р.) застерігається, що Озон, як політична організація, „така сама, як давнє ББВР „Строїтство Народове“ чи Пяст, не має права виступуватися ПАТОм, бо це не згідне з духом конституції з 23-го квітня.

„Таке наше правно-конституційне застереження щодо того, щоб ПАТ поміщував телеграми з таким змістом. Залишається ще політичне застереження. Отже ПАТ не тільки неправно подає пропагандові телеграми Озону, але ще й редагує їх у спосіб можливо недотепний та шкідливий для польських інтересів. Ніколи не можна ставити знаку рівняння між національними меншинами і жидами. Це діяння на користь одної з найбільш небажаних з польського погляду можливостей, тобто блоку національних меншин. Господарська й політична боротьба з жидами повинна визати польського селянина з українським, руським і литовським; одна з найбільших нісенітниць, яку можемо зробити, то ставитися до меншиної проблеми в Польщі, як до одного блоку, згідно з одним шаблоном“.

З українським, руським і литовським селянином... П. Мацкевич раз-у-раз бореться з усіма нісенітницями і не можна йому в багатьох випадках відмовити рації. Що торкається його погляду на відношення до меншин як до блоку, то це справа неактуальна, бо такого блоку нема, і сам факт, що Озон говорить про національні меншини взагалі, такого блоку не створить. Хочемо підкреслити, що п. Мацкевич за прикладом ендєків, Озону та їм подібних знаходить у Польщі теж українських і руських селян... Чи це значить, що й п. Мацкевич, який бореться з різними нісенітницями, має і свої, яких важко позбутися.

Посвячення вугільного каменя під новий дім Ремісничо-Промислової Бурси.

В неділю 9. ц. м. вполудне відбулося посвячення вугільного каменя під новий дім Ремісничо-Промислової Бурси при вуд. Бартосінової ч. 3, що його довершив о. пралат Л. Куницький в акції о. Ждана та о. д-ра В. Дурбака. Після того о. прал. Л. Куницький виголосив шире слово до ремісничої молоді, зважаючи П, щоб солідною працею над собою здобула собі варстати праці і стала тривалою основою Церкви та української нації. З черги о. Бучацький, голова Ремісничо-Промислової Бурси, відчитав листівку від Митрополита Кир. Андрея з побажаннями й найкращих успіхів для бурси та благословенням для ремісничої молоді. Одночасно о. Бучацький склав в імені Виділу Т-ва Прок. Ремісничої Бурси на руки о. прал. Куницького ширшу подяку для Митрополита за його батьківську опіку над українською ремісничою молоддю. Митрополит приїде на весну показати цей новий дім — говорив далі голова — якщо українське громадянство та наші установи приймуть з відповідною матеріальною допомогою Т-ву і допоможуть докінчити новий дім, що його підняти вже майже до висоти першого поверху. На будову нового дому видано вже Т-во понад 16.000 зол. Тепер слово українським громадянством та нашими установами, які повинні видати допомоги будівельній комісії Т-ва підняти новий дім ще вище під дах. У новому домі бурси знайдеться 60—70 учеників-ремісників, не вчисьмося старого одноповерхового будинку, де тепер 40 питомців-ремісників.

Сей агадети, що душею акції будови нового дому є голова будівельної комісії інж. Ю.

Мудрак, заст. голови п. Михайло Стефанівський, господар п. Михайло Галібей та інж. архітект А. Лиськевич, який виготовив плани і кермує будовою дому, що її виконує майстер Семен Кузик.

Що другий льос виграє
в 43 класовій лотерії, яка недовго пічнеться і має такі великі вигри:

1,000.000 золотих

150.000 золотих

125.000 золотих

100.000 золотих

100.000 золотих

100.000 золотих

Отже купи негайно льос і-ої класи до нової лотерії у відомій зі щастя колектурі!

„РУНО“ Равіч і С-на

Львів, площа Марійська 4

де постійно падають великі вигри!

Тягнення і-ої класи вже 19. ц. м.

Кonto ПКО ч. 500.285.

„Національ Цайтунг“ висловила негатив-
но на тему спільного польсько-мадярського
кордону. Ріштя преси обмежилася до реферу-
вання поглядів польських і мадярських що-
дестинків.

Сторінка без політики.

Копальня золота 3 кілометри під поверхнею землі.

Зміни кон'юнктури золота впливають у великій мірі на посилення його видобування. В останніх часах, завдяки високій кон'юктурі золота, урухомили копальню в південній Африці в Йоганнесбурзі. Видобування золота в цій копальні припинили були кілька літ тому, бо експлуатація цієї копальні не оплачувалася в порівнянні з трудами, з якими завязане там добування золота. Тепер з уваги на високу його кон'юктуру копальню знову урухомили.

Видатність цієї копальні обчислювали найзніше до 1935 р., але вона по кількісній перерві, буде чинна ще кілька років. Копальня лежить у глибині 3 кілометрів. Ця величезна глибина ставить великі перешкоди в добуванні металу. Улаштування цієї копальні нічим не різниться від улаштування інших копалень. У діл закладають вікно на різні глибини, звідсіль доводиться в усі сторони похилі коридори, що ведуть за жилами золота. Ці жили уміщені у твердій кварцевій скелі, мають ледви кілька сантиметрів товщини та часто вгинаються. Найбільша перешкода у праці цієї копальні — це нестерпна гаряча, яка перевищує багато температуру африканського полудня. Не зважаючи на це, дається там у знаки велика зосередженість. Повітря в копальні пересичене кварцовим пилом та навіть величезні вентиляційні машини не можуть його усунути. То-ж праця в цій копальні незвичайно важка і тільки винятково сильні люди можуть витримати її труди.

Метод праці.

Добування золота відбувається при допомозі пневматичних сверлі. Ними висверлюють в скелі довгі, вузькі щілини, в які після вклада-

ють динамітові набой. Вибух ломить скалу. Після великої відломки скали вантажать на вагончики, що злізають до шиб, звідси їх витягають вікно на поверхню землі. Вдолі працюють самі муриши, бо ніодни білий не взявся би за таку працю, ба навіть у ній довго не витримав би. А чорні нуждарі не усвідомлюють собі шкідливості цієї праці. Заріжки там лихі, але в цього доволі для чорного нуждаря, щоб по деяким часі він міг купити собі дві або три жінки і зажити спокійно.

Праця на поверхні.

На горі при добуванні золота з відломків скали працюють уже самі білі. Золотодайну скалу спершу мелють на мілкий порошок, після відділюють частинно золото від кварцу при допомозі полокання порошку у воді та злучення золота з ртуттю в амальгамат. Ось так відділюють від скали коло 60 проц. всього золота. Відтак впливають на решту цинідами й одержують останки металу. Щойно, як винайшли цей другий спосіб, можна було експлуатувати корисно скальні копальні, хоч і тепер з 2—3 тон скали добувають ледви одну унцію золота.

Золото — будівничий міст.

Золото видіє у формі штаб із блоків іде у світ, головню до Лондону. Місто Йоганнесбург повстало й існує тільки завдяки копальні. Воно живе нею, а його мешканці цікавляться виключно тим, коли вичерпаються золотодайні жили, та чи віднайдуть нові. Йоганнесбург, як і багато міст в Африці, знидє зовсім, коли вичерпаються зложка золота.

— о —

Найкращі і найдешевші

МАТЕРІАЛИ МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ

ДІМ МОДИ

Львів — Європейський Готель

Хто покаже це оголошення дістає 10% готівковий рахунок.

Рай дивоглядів.

ОСТРОВИ-МОНАРХІЙ, ЯКИХ НІХТО НЕ ЗНАЄ.

Завжди вважалося Америку краєм дивоглядів, краєм найбільш неімовірних речей та подій. Та ніхто мабуть не подумав, що і стара Європа може похвалитися своєрідним рекордом дивоглядів. Зокрема Англія, цей край рівноваги та загальновідомого спільного побиття рекорд дивоглядів.

ПРЕСТОЛИ В РІЖНИХ ЦІНАХ.

Довкола англійського суходолу лежать рокинені по морі сотні маленьких острівців, які здебільша мають приватних власників. Мало цього, кількості привілеї дають власникам острівців виняткові права та роблять їх, у до-слідній значині, майже незалежними володарями. Цікаве, що в цих умовах є великий попит на такі мініатюрні князівства. Минулого року 300 осіб мало охоту купити собі острівці-держави, але тільки 24 острівці були в торзі. Ціни за малі монархії, залежно від величини та положення острівців — різні. Нпр. острів Ейленд продали за 1.200 фунтів, острів Пуль за 127.000 фунтів.

Княжна Сарку виарендувала свій острів, приватну власність англійських королів, від са-мого короля і платить йому „половину денної належності лицаря“, на підставі умовини з XV. ст. Скарбова влада по довших короводах пере-рахувала цю стару вартість на два фунти ни-нішньої валюти.

Крім цього містріс Гатавай, княжна Сарку, звертається з ріжними справами до короля без-посередно. Вона станула на становищі, що пе-речислення колишньої належності на фунти не-справедливе і написала до короля, якого називає „князем Нормандії“, бо той острівчик є останком колишнього нормандського князів-ства, значить вона вважає себе ленничкою князя.

ГЕНЕРАЛ БЕЗ СТРІЛЬНОГО ПОРОХУ.

Куди оригінальніший є „король Лянді“. Він приймає це дуже нерадю, коли хто небудь називає його лиш зовсім просто містером Гарманом. У своїх королівстві, величини приблизно 2 ква-дратних кілометрів видає він власні марки і гроші зі своїм портретом. Органи державної, англійської влади були іншої думки, а саме, що він цим робом сильно переступив межі своїх королівських компетенцій та засудили його на 6 фунтів штерлінгів кари. Та процес потриває ще довго, бо містер Гарман покликується на свої прастарі права і завзято їх боронить.

Власник острова Чіанг має привілей із XVI. ст., який дає йому право виставити власну збройну силу. Зате він зобов'язаний давати ан-глійському королю, як ленник, збройну допо-могу на випадок війни, а саме „хоругвицю“. Відділ піхотинців і трьох вершників. Таке нака-зує привілей із 1509 р. Однак король цього острова вважає, що таким чином власна армія за дорого коштувала би і з неї реанімує. На острові він має дві гармати

— о —

ВЕСЕЛЕ.

ЦІКАВИЙ.

— Чому ж ти, хлопче, хочеш конче знати, що це чуже слово означає?

— Бо батько мені казав, що я ще не потре-бую цього знати.

ЗОЛОТА ДУМКА.

Ева лиш тому в раю вилаяла повну бай-думність до строїв, що не мала там ніяких за-внесних товаришок.

ЗА БАГАТО ЗНАЄ.

— Чи воно правда, що доктор не хоче вже більше про тебе знати?

— Очевидно, він знає вже забагато про мене.

Українська Щадниця в Перемишлі

Українська Каса Ощадности

з публічною безпекою повідомляє своїх Вп.П. Щадників і Клієнтів, 511459 що теперішніє конто чекове в П. К. О. є ч. 511459

Чи газову маску можна заставити?

Недавній тривожний час спонукав багатьох парижан до того, що вони покупили собі проти-газові маски. Вони потратили на це великі гроші, бо кожна маска коштує найменше 137 франків.

Як минула вже загроза вибуху війни, нео-дні подумали, як йому позбутися зайвої вже маски. Можна її заставити в „льомбарді“? Можна назад дістати свої гроші, якби досі здавалося, мнені в болото. Один парижанин добував щастя.

— Кілько даєте за протигазову маску, що коштувала 137 франків — запитав він.

— Ні одного су — одержав він відповідь. — Протигазова маска це невідповідний застав і міський льомбард не приймає таких заставів.

Навіть без кавукової „трубки“ урядник не прийняв маски. За іншу річ, що вартує 150 фр., можна одержати в льомбарді 30 фр. Якби тої річі не викупили, то можна її купити на ліцита-ції із злітком за 150 фр. А хто купить тепер протигазову маску?

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзичних 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

Інкасо, доміціль, ексконт векселів,
Інкасо рат післяплат,
Оборотний кредит,
Організування промисл підприємств

Вудкою вирятував від смерті.

Недавно в Копенгагені трапилася дивна річ, що стала серед тамошніх рибалок та моряків своєрідною сенсацією.

Томас Джонсон азлізничий урядовець ви-ніс собі одного дня під вечір із вудкою, щоб своїм улюбленим заняттям зловити якусь рибку. Увечері почув він крик якоїсь дитини. Джон-сон побіг біляче і побачив як саме під водою лежить тіло якогось хлопчини.

Тому, що Джонсон не вмів плавати, не міг опинити до води хлопця на поміч. Означе-но зловити знову виринув на кілька секунд на поверхню. аистороші-рибали стріляли до

голови щаслива думка. Він закинув вудку і впевнів зачепити гачком хлопчину за штани. По важких трудах витягнув він несприятного хлопчину на беріг. Завдяки негайній допомозі та штучному відлиханням могли хлопчину віддати здорового матері.

Родина Сван, з якої хлопчина походить, має до води особливого пекла, бо за три міся-ці вже третього члена тієї сім'ї мусіли витягати з води. Брата хлопчини зловлено на вудку, двічі врятували від смерті у морських ган-бинах.

Чому Англія пішла на уступки у чехословацькій справі?

Несподівана зміна становища британського уряду в німецько-чеському конфлікті в користь Німеччини була для політичних чинників Європи неарозумілою загадкою. Щойно тепер на сторінках англійської преси читаємо переконливі аргументи про цю метаморфозу, що дожидалася просто з дня на день. Воєнна підготовка Англії виявилася в критичний моменті занадто невиспіваною. Крім воєнної флотії, яка була так як треба збройована, всі інші частини оборони були в жалюгідному стані. Супутній армії бракувало 35.000 воїнів до можливості в грізній хвилині скоплектування. Не маючи на приманчій заклади, аголошувавши дала по кількох рекрутів денно. Треба було 31.000 нових загонів, а аголошилося тільки 7.000. Ще гірше справа стояла з організуванням т. зв. цивільної охорони. Корпус побо-

ривання пожеж, спричинюваних налетом вероломців, був обрхований на 30.000 осіб; 24. вересня було в ньому тільки 4.200 осіб. До допоміжної пожежної сторожі треба було створити 300 нових загонів, а було їх 1. жовтня всього 9. В акції опорожнювання Лондону з цивільного населення утворився був у другій половині вересня такий хаос, що не могло собі з ним дати ради навіть міністерство внутрішніх справ при пемочі поліції. Неохота до війни й загальна паника доповнювали образ дійсного положення. Чемберлен як реальний політик не бачив серед тої суматохи ніякого іншого виходу, як піти скоро назустріч усім німецьким домаганням, щоб ритувати Англію перед можливістю війни з майстерно зорганізованою і знаменито озброєною Німеччиною.

Румунська преса про Закарп. Україну

Обговорюючи недавні події, румунська преса стверджує, що Чехословаччина перестала сповідувати як суцільна держава, та висловлює здогад, що симпатії закарпатських українців не годяться з планами Праги.

Польща забрала Чехословаччині землі, НА ЯКИХ ЖИВЕ 120.000 ЧЕХІВ І 76.000 ПОЛЯКІВ?

Парський уряд координації пропаганди, закликає міністри без теки Вавречкові розійти у суботу редакціям щоденників комуністичної преси, який стверджує так: „Польща віддавна робила старання у справі тешиноської землі, на якій живе невеличка польська меншина. Тепер Польща одержує цю землю, але в куди ширших границях, ніж має на це право на основі складу населення. Польща забирає собі про-

сторі, на яких живе чеське населення від найдавніших часів, як тільки сягає людська пам'ять. Бо на просторах, які віддаємо Польщі, є 76.230 поляків, а рівночасно 16.282 німців і 120.635 чехів, вірних своїй національній приналежності і своїй державі. Це є числа, які ганьбко вриються в пам'ять усіх наших співгромадян.“

Словацький автономічний уряд обняв владу у Словаччині.

МАНІФЕСТАЦІЯ У БРАТИСЛАВІ.
В суботу вечором приїхали новоіменовані члени словацького уряду до Братислави, де приймали їх ентузіастично населення столиці Словаччини. Разом приїхав і прем'єр Словаччини та праский міністр закорд. справ Дурчан-ка, який в неділю відїхав до Комарна, щоб вести переговори з малярською делегацією і справ нової границі.
На прикрашені словацькими прапорами члени Братислави вийшли юрби словаків.
Міністри пішли до будинку, призначеного на осідок уряду, де члени уряду перебрали свої функції. Міністри приїхали в імені всіх урядовців державної адміністрації на Словаччині краєвий президент Оршаг та в імені всіх збройових сил, стаціонарних на Словаччині ген Жак.

РОЗБУДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ ХРИСТІАНСЬКОЇ СЛОВАЧЧИНИ.

В 22 год. на площі перед народним театром зібралось громаднє населення, до якого

промовив з балкону прем'єр Тісо. Він заявив, що провід словацьких справ переходить у руки словацького народу та що словацький уряд у своїй діяльності буде керуватися постійно тим духом, що оживлював ідеї о. Андрія Глінки. Члени словацького уряду матимуть завдання розбудувати національну й християнську Словаччину. Бесідник звернувся опісля до громадян малярської національності та заявив, що словацький нарід докладав усіх зусиль, щоб жити в порозумінні зі всіма своїми сусідами. „Все, що є в нашому краю, всі прояви громадянського й культурного життя служимуть віднині тільки словацькому народові“ — тими словами закінчив прем. Тісо свою промову.

МІЖПАРТІЙНА РАДА ЗАКАРПАТТЯ НЕ ХОЧЕ ПЛЕБІСЦИТУ.

Чеські джерела подають, що міжпартійний конгрес, який відбувся в Ужгороді рішав, що Закарпаття залишається у рамках Чехословаччини без плебісциту.

Вигляди сірої людини.

В кількох останніх льотеріях ушасливіла десь спеціально т. зв. сірих людей, які тяжко працюють. Вони навіть не мріяли, щоб могли заробити власного вартату праці, усамомішувалися, дещо відіхнути по цілоденних льотеріях. Цих людей не стали навіть на те, щоб купити собі цілу „литку“ льосу. Нераз-умство чи кількання осіб складалися на льотеріях. Тримали й, щоб, коли біла дещо виграли, мали змогу сказати: „Чекай-мо на Кисовій Льотерії, тоді щойно виграємо!“ Ця каля дозволила їм перетримати льотерію, поки хвилини та лекше перевертати коло-ди й виграють. Родинонька похитувала головою й казала це пустим мріям.
— Чому власного мав би ти виграєти?
— Чому власного не я? — відповідав жар-лихотень власник частини льосу.

Емілія Рачинська

по тяжких терпіннях, прийнявши Найсв. Тайни упокоїлася в Бозі 8. жовтня ц. р. у 20 році життя.
Похорон відбувся 10. жовтня на Янівський цвинтар, про що повідомляють свідки і знайомих.
Родичі і сестра.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Четвер, 11 жовтня (23 вересня) 1888.

„ЗМАГАННЯ РУСЬКОГО НАРОДУ СПИРАЮТЬСЯ НА ПРАВИ І СПРАВЕДЛИВОСТІ“.

Радн. Березонський, як предсідник асенародного віча у Львові, у своїй промові говорив:
„Якщо є теперішнє наше положення, як ми, русини, намагалися добитися до заперучені законами всім народам рівноправності, — це пояснить шановний референт відповідної справи. Я тільки заявляю, що всі змагання руського народу спираються і спираються на праві і справедливості. Ми не маємо окремих банків, — домагаємось тільки того, чого домагається кожний нарід в конституційній державі — а то свого історичного становища і своїх національних прав“.

У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ.

В дописі з Тернополя читаємо таку статистику тернопільської гімназії:

„В тому році (1888) вписалося було з початком 1-го курсу 581, опісля списалося ще 12, отже разом 593 учнів. З тих при кінці року було вже тільки 520 (публичних 512).“

„Щодо національностей було: поляків 379, русинів 112, німців 21, а щодо релігії: римо-кат. 209, гр.-кат. 111, а жидів 193. Зверну при цьому увагу Ва. читачів на велику цікаву факт, що русинів було на 1 більше ніж греко-католиків“.

АДВОКАТ

Д-р Степан Біляк

переніс канцелярію і веде її

у ЛЬВОВІ, ПЛ. СМОЛЬКИ Ч. 4. III. пов.

2136

Тел. 111-38.

1-1

Промова Гітлера у Заарбрікені.

ПРОТИБРИТАЙСЬКІ НАТЯКИ.

З нагоди посвячення театру у Заарбрікені виступив Гітлер з промовою. Навязуючи до приєднання Судетів, Гітлер висловив подяку Муссоліні, Гітлер вірить, що теперішні германські демократичні великодержави бажають миру, але в кожній хвилині на їхнє місце можуть прийти інші люди, які не дбають про мир; тому Німеччина мусіла розбудувати свої укріплення на заході.

Німеччина змагає до порозуміння з іншими народами, але вона хотіла би, щоб Англія не мішалася до внутрішніх справ Німеччини — так як німці напр. не мішаються до подій у Палестині.

Крім того Гітлер заповів скору демобілізацію армії.

Через „Просвіту“ — до Воскресення! Ставаймо під прапор „Просвіти“! Не жалуймо для неї ні праці, ні гроші!

НЕВДАТНІЙ ЗАМАХ НА ДЕГРЕЛЯ.

Невідомі люди виконали револьверний захват на провідника рексстів Л. Дегреля. Замах виконано у хвилині, як Дегрель висідав з авто, йдучи на віче. Куля поранила одного рексста; Дегрель вийшов з замаху ціло. Поліція перевела в зв'язку з тим багато арештувань між бельгійськими комуністами.

ЧИ РОЗВ'ЯЖУТЬ СКУПШТИНУ?

Прем'єр Стоядінович, після авіденції у кн. регента Павла на замку Брдо, вернувся до столиці. В Білгороді від довшого часу говорять про те, що скупштина, якої казенція кінчиться 5-го травня 1939 р., розв'яжуть перед тим речинням. Хоча в цій справі нема ніякої офіційної заяви, є думка, що скупштина склинуть у найближчих днях, щоб проголосити її декрет про розв'язання. Нові вибори відбулися 11-го грудня.

Писимайте передплату.

нашому році 1937/38, з того: 951 синів емеритів та інвалідів, 613 синів професорів та учителів, 113 синів греко-католицьких священників та євангелістських пасторів, 6 синів капітанів і пенсіонерів і 14 синів домашньої служби. Батьки 3.902-ох студентів мешкали в містах, а 1.192-ох по селах, 37-ох за кордоном. На політехніці було 2.152 студентів, яких батьки мешкали в містах, а 651 — по селах. Студентів за кордоном було 19. До Ветеринарної Академії ходило 457 студентів, яких батьки мешкали по містах, а лише трьох по селах. Вкінці до академії закордонної торгівлі ходило 628 студентів з міст і 126 зі сіл. Велика шкода, що статистика не подала кількості студентів є синами селян. Слід згадати, що ректор львівського університету під час інавгурації нового академічного року нарікав у своїй промові на велике розподілювання студентів. З його промови виходить, що минулого року було у львівському університеті: 9 почесних професорів, 9 емеритованих, 86 звичайних і надзвичайних, 30 асистентів, 109 доцентів та 100-кількадесят асистентів — річ ясна — поляків і жидів. У краківському університеті було — пише «Слово Народове» — 141 професорів, 105 доцентів, 40 асистентів і 191 асистентів. Число студентів зменшилося цього року на 446 осіб. У 1937/38 р. було 5.707 студентів, з того 85,1% римо-католиків (раніше 83,5%), 11,2% жидів (раніше 12,5%). Студії в університеті скінчило 901 осіб вступом магістра і 92 особи зі ступнем доктора.

— Львівська хроніка. З крамниці футер Ст. Степановича при п. Капітульний викрали згоді більшу кількість футер неустійливої покищо вартості. Згоді дісталися до крамниці крізь вибитий отвір у пивниці. — З помешкання Ст. Кася при вул. Листопада злодії забрали 250 гол. готівкою, револьвер марки «Ф. Н.» та один картоті 825 гол. — З робітні заведення глухоглухих при вул. Личаківській ч. 35 невідомі моді викрали футро, одяг і дві машини до цілї вартості 1.250 гол.

— Припинили скаржити у справі нападу на м. Пудра. В літі ц. р. швець Міхальський з Варшави виліз у костелі на польського ксьондза Пудра тому, що його батьки були жидями. По кількох місяцях слідство проти Міхальського сілгой суддя припинив тому, що напасник у такій нападі був запаморочений і не надавав собі справи зі свого звичку.

— Халка пожеж. В Суходолі пов. Копичинці згоріла стайня Карла Мисліцького, власника 130-господарського і багато наші, вартості 4.000 гол. Здогадуються, що пожежа постанала від підпазу. — В Новосітках пов. Золотої агоріла хата Нухіма Тобреца з крамницею і господарськими будинками. Крім того згоріли господарські будинки двох сусідів. — У Банювці пов. Камінька Струмилова згоріло 4 хати і 10 господарських будинків п'ятих селян. Шкода ситав понал 10.000 гол. Пожежу спричинив 3-літній син господаря Тимчинина.

— Нежиснена смерть двох осіб. Перед трибуналом окружного суду в Чорткові відбулася дня 8. ж. розправа проти підс. Гриця Данилюка, якого акт обвинувачення закидав убивство Володимира Підручника. В хаті В. Підручника трапилося трагічне подія 1. червня ц. р. коло год. 11-ї передполуднем. Мама В. Підручника Ірина перебувала в білизні з ріки до хати встала своєю сестрою Володимир Підручника в калюжі крові на землі, а його жінку Марію в калюжі крові на ліжку. Обое були важко ранені, несприятимі і незадовго померли. Здогадуються, що обое молоді подружки важко зрадили себе у взаємній бійці на ті подружжого трикутника. Трибунал увільнив Данилюка від закиду вбивства В. Підручника, бо розправа не виявила його вини. Під Данилюка боронили адвок. д-р М. Росань.

— Автобус наїхав на фіру на шляху Дзисна-Земляк тому, що сполохалися коні. У катастрофі загинули 43-літній Шулім Маринів, 11-літній син Висікині і 14-літній Н. Павлович. Четвертий постраждалий 16-літній Хайм Шенкін помер у шпиталі.

— Заборона змінити прізвища. Румунська влада станула на становищі, що змінити прізвища вільно лише родовитим румунам. Не вільно взагалі змінити прізвища жидам.

— Страшна пошесть плямистого тифу десятику населення Бесарабії. У авіаку з тим румунське міністерство здоров'я в порозумінні з дирекцією залізниць видало розпорядок, що всі подорожні третьої класи на залізницю, які їдуть з Бесарабії до інших частин Румунії, мусять мати свідоцтва «повного відвошіння», без яких не впусять їх до вагонів. Згаданий розпорядок торкається теж тих осіб, які переходять через мости, що лучать Бесарабію з Молдавією.

— Мисові стада вовків появилися над озером Ладога в місцевості Імільяті, де схопили кільканадцять штук худоби. Вовки напали теж на дітей селян, які просто чудом урятувалися від смерті. Такої великої кількості вовків не бачили тамошні селяни від кількадесятих років.

— Японія горячково шукає за вугіллям і тому рішила експлуатувати давно опущені копальні в південній Сахаліні. Японський уряд сподіється, що сахалінські копальні можуть доставити коло 900 мільйонів тонн вугілля і заспокоїть голод палива.

— Ювілей з нагоди появи білої людини. Ціла Канада підготовується до святкування 200-ліття з нагоди приїзду першої білої людини до Західної Канади, французького подорожника о. Ля Верандрі. Програма передбачує виставлення видовища, що відтворить історичний момент привитання Ля Верандрі начальником індіан. У святі візьме участь потомок Ля Верандрі, французький місіонар о. Варен, директор індійської школи у Форт Франсе в степі Онтаріо.

— Море полумені охопило Баку. В нафтовій басейні в Баку вибухла страшна пожежа в нафтовій шибі ім. Молотова. А що вітер перекинув вогонь на сусідній нафтовій шибі — море полумені охопило більшу частину нафтових піль. Густі хмари диму залягли над містом Баку викликаючи переполох між населенням. Рятункову акцію веде 20 відділів пожежної сторожі і відділи війська. ГПУ веде слідство у справі причини пожежі, бо підозріває, що вогонь підложити противники совітського режиму.

ФУТРА ПРЕССЕР

У великій виборі на догідних умовах дїстанете у фірмі Пасаж Миколаша напроти кіна «Тон» ч. 2002 7—10

— Розлючений бик на вулицях міста. В Португалії ще досі панує звичай, що биків, які виступають на арені «корріди», женуть свобідно вулицями міста. Саме в четвер 6. ц. м. гнали бика вулицями, адовж яких стояла маса людей. Бик розлючений криками юрби, кинувся на неї і почав тратувати. Між людьми повстав страшний переполох. Розлючений бик кинувся на вітрини крамниць, і напав на самохід. Вкінці кинувся на товпу, побив рогами і стратував на смерть 6 осіб, а 16 важко поранив. Мавже дві години старалися бика присмирити, але надаремно. Вкінці вдалося забити його. Тому боротьба биків «корріда» того дня не відбулася.

— Швайцарія проти конкурсів краси. Багато суспільних і релігійних організацій у Швайцарії виступило з гострим протестом проти конкурсів краси з тієї нагоди, що в однім танковім алокалі в Женеві уладжено таку імпрезу. Конкурси краси є пониженням гідності жінки, обожуванням лише краси тіла та творять поважну небезпеку для майбутнього молоді. Тому Швайцарія не повинна допустити до подібних імпрез.

— Справлення друкарської помики. У феєтоні д-ра Я. Пастернака п. з. «На слідах князюго Белза» а 9. ц. м. слід читати у третій шпальті замість «за західним обрядом» — за східним обрядом.

— Небезпека осони! Вже перші осінні холоди небезпечні для нашого здоров'я. Як часто не адаємо собі справи, що в тілі змінився порі року — хоча є навіть досить гарні дні — є численні випадки простуди, не кашлю, катар, запалення горла, навіть грипу і ревматичні бої. При перших ознаках тузюмо передбачити, який буде дальший хід недугу, чи не осягнуть недомогання грипові і дошкі. Тому заорі на простуду повинні йти протипілати і вже в перших проявах захворювання відомі на лікаря своїй табітати. Аспірин, вироблений в Штотгарті (швейцарія), Таблетки Аспірин за 40 літ злизи злизи у мільйонах випадків, що є успішні і нешкідливі.

Крем Halina № 1
в. ПАЛЬМЕРСКОГО
усуває радикально
всіх шкіри

Крем Halina № 2
(шкітований)
плыває цери,
хорошить перш
зморщинами
і їх усуває.

З судової салі.

МЕТРИКАЛЬНІ МІСТЕРІ РОДИНИ КАСПЕРСЬКИХ З ЧИЖИКОВА ПЕРЕД СУДОМ

Справа переходу родини Касперських з Чижикова на гр.-кат. обряд не перестала бути предметом спеціального зацікавлення. Дня 6 жовтня ц. р. відбулася перед окружним судом у Львові карна розправа проти о. Ярослава Школьника, тепер гр.-кат. пароха в Германові, обвинуваченого за те, що в 1936 р. в Чижикові як адміністратор гр.-кат. парохіального уряду, себто як урядовець, посвідчив неправду, щодо обставин, яка має правне значіння, а саме записуючи до метричальної книги в річнику 1936. прізвище Остапа Петра Касперського змінив це прізвище на «Касперський», чим допустив провини зі ст. 287 к. к. Акт обвинувачення каже, що прізвище зацікавленої особи звучить Касперскі, а підс. о. Школьник вписав до метрик прізвище: Касперський.

На внесок обвинуваченого переслухано батька хрещеної дитини Степана Касперського з Чижикова і він ствердив, що при акті хрещення подав своє прізвище і своєї дитини як Касперський. Свідок признав, що змінив у цьому році римо-кат. обряд на гр.-католицький, бо він сам і ціла його родина почувалися і почувалися українцями та вживають прізвища в українській мові Касперський, а не Касперскі.

Прокуратор домагався покарати о. Школьника на тій основі, що о. Школьник був обов'язаний впис перевести згідно з прізвищем у метриці батька хрещеної дитини.

Обор. д-р Степан Біляк, який боронить о. Школьника, виказував неправильність становища прокуратора, бо обов'язуючий це царський патент з 27. лютого 1784 р. зовсім не вимагає, щоб батьки дитини предкладали при хрещенні дітей свої метрики, а навпаки — прізвище батьків дитини стверджують вони самі та хресні батьки. Далі оборонець виказував, що в законній о. Школьників винку нема згадки зі ст. 287 к. к. Суд увільнив о. Школьника від вини і кари на тій основі, що о. Школьник не мав злого наміру, бо перепіс впис у метриках згідно та на основі заяви батька хрещеної дитини, а до провини зі ст. 287 к. к. треба унисної вини, себто злого наміру.

† Посмертні згадки.

Адам Юліан Бачинський. В середу 5. ц. м. помер по довгій недугі бл. п. А. Ю. Бачинський, проживши 40 літ. Покійний був старшиною УГА, перейшовши в П. рядах всі змагання за краще завтра Нації. Після того опинився у Празі, де скінчив філософію в Карловому університеті. Повернувшись до краю, обняв посаду в торг. школі у Станіславові. Звільнений з неї, учительовав в українській гімназії «Р. Ш.» в Яворові. Стративши і ту посаду, перебував від кількох літ (1932) у Станіславові у своїй мамі та старався безуспішно про якийсь заняття. Покійний втішався симпатією у станіславському громадянстві і всі більш чи менші імпрези не обходились без нього: з фотографічним апаратом був він всюди. Своєю життєрадістю та погідним настроєм залучав собі кожного, з ким запізнався. Лишив по собі добру пам'ять і жаль усього громадянства. Похорони відбулися в четвер 6. ц. м. та були наглядним доказом, якими симпатіями втішався Покійний навіть серед чужих. В. Я. П.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Ген. полк. Віктор Зелінський: СИНЬОЖУПАННИКИ. Наказом Українського Національного Об'єднання в Німеччині. Берлін 1938. Стор. 76, 80.

Д-р. Донцов: ПАРТІЯ ЧИ ОРДЕН? Об'єднання чи роздвоєння? Київ: «Дніпро» ч. 2 (19). Львів 1938. Стор. 71, 160.

О. Василь Попадюк: ПРОГРАМА ЗАКЛАД. Символічний образ у 4 діях. Бібліотека педагогічної драми Жовтва 1938. Стор. 41, 85.

